

Kultainen Käytösopas

Koiran kanssa kulkiessa tulee törmätyä monenlaisiin tapoihin ja näkemyksiin, miten missäkin tilanteessa tulee toimia. Yksi tapa ei sovi toiselle ja osaa tavoista säätelee myös lainsäädäntö. On olemassa kuitenkin perusasioita, jotka jokaisen koiran kanssa kulkijan olisi hyvä vähintäänkin tiedostaa, jos ei muuten toimisikaan aina säntillisesti..

Teksti ja kuvat: Johanna Suutari

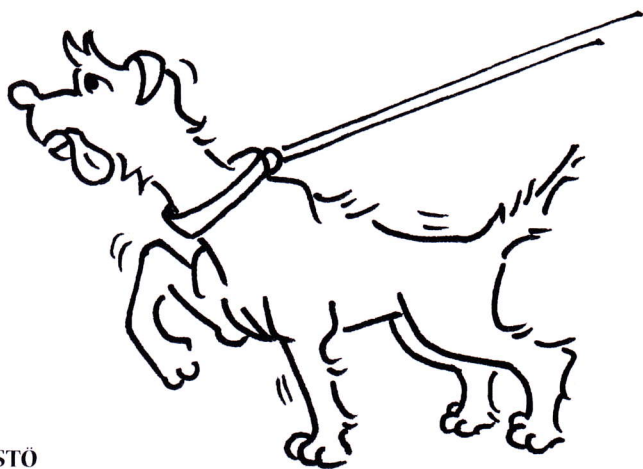
§ 1

PERUSSÄÄNNÖSTÖ

Kunnioita toisten reviiriä. Taajamassa ja asuinalueella kulkiessa on hyvä pitää mielessä, miten itse haluaisit muiden toimivan ja miten muut voivat haluta vieraiden ihmisten ja koirien tekävän. Kunnioitus on käyttäytymistä niin abstraktilla kuin konkreettisellakin tasolla. Useimmista ei ole kivaa, jos ohikulkeva koira tunkee kuononsa aidan läpi, kulkee pihalueen nurmikolla ja merkkaa portinpielen sekä postilaatikon.

Koiralle voi opettaa, että tiettyihin asioihin ei saa merkata. Se onnistuu siten, että tulkitset koirasi käyttäytymistä ennen kuin se merkkaa, ja kielletyn kohteen tullessa eteen, sanot ”ei siihen”, ”ohi” tai mitä ikinä valitsetkin käskyksi, ja ohitat kohteen päästämättä koiraa siihen. Koiralle voi myös opettaa ”pissa siihen”, jolloin sen voi helposti pyytää tekemään merkkauksensa sallittuun kohteeseen (kivi, katulamppu, jne.). Jotkut tontin omistajat tosin kokevat omistavansa myös katulamput, ja voivat hypätä räkyttämään myös katulamppujen ja ruohotuppojen merkkaamisesta asuinalueella. Järki mukana kaikessa.

Ja perusjuttujen perusjuttuhan on jätösten kerääminen. Henkilökohtaisesti ajattelen, että pökäle pussassa ei ketään haittaa, mutta tienlaidassa ja nurmikolla ne ovat tympeitä monesta syystä ja useimpien ihmisten mielestä. Koiranulkoiluttajan on myös hyvä ajatella kuinka paljon pökäleitä kertyy siihen lähimetsään, johon joka päivä vie koiransa pyllistämään.. Enpä ainakaan itse haluaisi koko ajan kaivella kakkaa kengästä.

§ 2

KOHTAAMISSÄÄNNÖSTÖ

Kunnioita edelleen toisten reviiriä.

Koiranulkoiluttajien ja koirien kohtaamisten variaatioita on miljoonia, joiden sekaan mahtuu niitäkin tapauksia, joissa myös ihmisosapuolet käyvät toistensa päälle.

Koirien ja ihmisten luonteet, tavat ja mielenkiinnot vaihtelevat kohtaamistilanteissa ja esimerkiksi käytettävissä oleva aika ja energiataso eivät välttämättä ole samankaltaiset. Toiset haluavat pysähtyä tutkimaan ja tervehtimään kaiken, kun taas joillekin ulkoilu on samalla tiukka totelevaisuustreeni. Ventovieraiden ja tuttujen yksilöiden kohtaamisissa onkin selvät erot.

Avainasia onnistuneessa **vieraan koiran** kohtaamisessa on lukea vastaantulijaa, niin ihmistä kuin karvakaveria. Jos vastaantulija näyttää siltä, että hänellä on selkeä suunta kävellä ja oma rytminsä, ei ole syytä jäädä odottelemaan tai valua kohti vastaantulijan reunaa. Huomaa, että koirasi ei ole se, joka päättää jäättekö odottamaan vai ei. Se olet sinä ja sinun tulee nähdä vaivaa ainakin sen verran, että ette häiritse muita kulkijoita.

Kun tarkoituksena on ohittaa vieras koira, helpoin tapa on ottaa oma koira kävelemään tienreunan puolelle ja asettua

itse vastaantulijan ja oman koiran väliin kävelemään. Rennon ohjaavalla otteella ”ohi”, ”eteen” tai mitä sitten haluatkin sanoa, jos jotain tarvitsee ylipäätään sanoa. Ohitustilanteiden harjoitteluun on monia keinoja, joita löytyy kirjoista, netistä ja vaikkapa arkitoko-tunneilta.

Kun ohitus on tapahtunut, koiraa EI SAA päästää syöksymään ja haistelemaan ohitettuja takaa päin. Se tuntuu ohitetuista erittäin raivostuttavalta. Ohitus ei ole onnistunut, jos koirasi jää hilluvaan mielentilaan ja on valmis syöksymään omille teilleen ”akuutin ohituksen” päätyttyä.

Räyhäpetterit ovat oma lukunsa kohtaamissäännöstössä. Jos omistat räyhäpetterin (tai olet sellainen itse), suosittelen arkitokoa, porukkalenkkejä ja päivittäisiä treenejä sopusoinnun palauttamiseksi.

Yksi tehokas keino räyhäämisen lopettamiseen on astua päin ongelmaa. Yhteinen lenkki räyhäkohteen kanssa rauhoittaa jo ensimmäisellä lenkkikerralla räyhääjää. Lenkkejä tulisi toistaa, jotta uusi käyttäytymismalli muistuisi koiran mieleen.

§ 3

IRTIPITOSÄÄNNÖSTÖ

Kunnioita lakia. ja muiden reviiriä. Suomen laissa on selkeästi kerrottu milloin ja missä koiraa saa pitää ilman hihnaa. Jos pidät koiraa irti muissa kuin lainmäärittelemissä puitteissa, olet todellakin vastuussa kaikesta ja asenteesi on oltava sen mukainen.

Kävipä kerran eräällä iltalenkillämme niin, että iso koira ryykäsi kerrostalon pihasta meitä päin ja terrieripojat valmistautuivat vastaryykykseen. Koitimme pitää tunkeilijan loitolla melko voimakkain keinoin estääksemme lääkärireissun. Koiranomistajat hiiltivätkin reaktiostamme ja selittivät, että ”se vaan haluaa haistella”. Niin varmaan, melkoinen asenne oli tulla tilanteeseen. Haistelu olisi loppunut siihen, kun olisi joutunut tuijottamaan puolustusvalmista terrieriä silmästä silmään. Pahaa jälkeä siinä olisi tullut. Tunnen kyllä omat koirani. Eniten tilanteesta jäi potuttamaan se, että enkö minä itse saa päättää ketä koirani haistelevat ja milloin?

Samoja tunteita voi herätä myös silloin, kun koira karkaa vain haistelemaan vierasta ihmistä. Kannattaa huomioida, että kaikki ihmiset eivät ole ystävällisiä. Ei ole ennen kuulumatonta, että koira saa kävelysauvasta. Pitäkää siis koiranne kiinni tai vaihtoehtoisesti olkaa varmoja sen koulutuksesta sekä käytöstavoista.

§ 4

SÄÄNNÖSTÖ JULKISISTA PAIKOISTA

Noudata sääntöjä ja hyviä tapoja. Kulkeminen koiran kanssa milloin missäkin piristää rutiineja ja on hyväksi koiralle. On kuitenkin hyvä muistaa, että esimerkiksi torille ei ole eläimen kanssa asiaa markkinoiden aikana. Tämäkin taitaa olla laissa säädetty asia.

Yleisen viihtyvyyden takaamiseksi koiraa ei saa päästää liian lähelle vieraita ihmisiä eikä sen saa antaa merkkeillä mihin tahansa. Puistoalueilla ei yleensä katsella hyvällä, jos koira pissailee patsaisiin, penkkeihin ja kukka-asetelmiin. Turvallisissa pissapaikoissa on pensas tai puu. Ulkoiluttajan on hyvä tarkistaa näkykö koirakieltomerkkejä ja toimia sen mukaan.

Myöskään kaikkii kauppoihin ei saa koiran kanssa mennä. Tämän voi tarkistaa katsomalla onko kaupan ulko-ovessa kieltotarra.

Noudata sääntöjä ja ole hienovarainen. Monien koirapuistojen edustalla on ohjeet, kuinka puistossa toimitaan. Ihan hyvät ohjeet ovatkin. Tosin mielestäni on tärkeämpää, että osaa tulkita tilanteita koirien (ja ihmisten) välillä ja toimia sen mukaisesti. Säännöissä ei kehoiteta opettelemaan koirien välistä viestintää eikä koiran kouluttamista. Koirapuistosäännöstöstä saisi kokonaisen kirjan, mutta tässä vain muutamia ajattelemisen arvoisia asioita.

On esimerkiksi ymmärrettävää, miksi koiralta pitäisi poistaa kaikki talutusvermeet puistoon mentäessä, mutta nujakan sattuessa, panta olisi hyvä olla kaulassa koirien toisistaan irrottamisen vuoksi. Jää siis jokaisen puistoon astujan omaksi arvioiksi, mikä on järkevintä.

Ennen puistoon astumista pitää aina kysyä voiko koiran päästää portista sisään. Myös räyhäpetterit saavat käydä puistossa ja näin ollen et varmaan halua päästää koiraasi syöksymään räyhääjää kohti. Tässä onkin ihmisten välinen kommunikaatio avainasemassa. Kun tiedät millainen yksilö (sukupuoli, ikä ja luonne) on jo aitauksessa sisällä, voit arvioida miten koiranne tulevat juttuun keskenään. Näin myös räyhäpetterit saavat oman tilan ja rauhan poistua aitauksesta. Tosin säännöthän ei-

vät kerro kenen pitää puistosta poistua ja milloin, joten ihmisten välinen kommunikaatio ja toisten kunnioittaminen on edelleen kullan arvoista hyvän mielen säilymiseksi.

Ihmiset voivat omalla käytöksellään vaikuttaa merkittävästi koiran käyttäytymiseen. Koska ihmisen tulisi olla viisaampi ”eläin”, tulee hänen osata vaikuttaa koiraan sen omalla kielellä. Esimerkiksi koira ei missään tapauksessa saa nostaa syliä puistossa. Rähinänkin sattuessa on fiksumpaa napata omasta koirasta kiinni ja asettua sen ja vieraan koiran väliin. Vierasta koira voi estää tulemasta vaikkapa toisella kädellä tai jaloilla. Koiran nostaminen syliin ei tue koirien luontaista viestintää ja on näin ollen omiaan aiheuttamaan enemmän stressiä ja epävarmuutta. Vierasta koira voi myös komentaa, jos sen omistaja ei ehdi paikalle.

Intensiivinen jännittyneenä tuijottaminen voi johtaa tilanteen kärjistymiseen ja silloin onkin hyvä pyytää koiralta katsekontaktia ja ohjata se kävelemään toiseen suuntaan. Kiljuminen ja hätäantyneenä juokseminen voivat myös aiheuttaa stressiä, joten oman käytöksen rauhoittaminen auttaa myös koirien kohtaamisia.